

*Шерстюк О. І.,**кандидат технічних наук,**старший викладач кафедри філології**Одеського національного морського університету*

ПОХОДЖЕННЯ МОРСЬКИХ ТЕРМІНІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Анотація. У роботі досліджено питання особливостей морської термінології англійської мови, похідних з складних термінів, що номінують назви плавальних засобів. Це питання є актуальним, оскільки знання морської термінології є обов'язковим складником для будь-якого спеціаліста в цій сфері. Англійська мова, у свою чергу, є основним засобом спілкування учасників мовного процесу, які представляють багатонаціональну багатомовну аудиторію, що складається з представників різних культур, як на судні, так і на березі. Можна стверджувати, що спілкування англійською мовою в портах, доках, на фарватерах, у протоках і міжнародних морських шляхах здійснюється між учасниками комунікації, які не є носіями мови. Отже, англійська мова є не що інше, як «лінгва-франка» морського співтовариства. Морський флот є основою могутності й добробуту країни, а професійні якості моряків цінуються дуже високо. Тому на особливу увагу заслуговує етимологія лексики суднобудування і мореплавства, або морських термінів.

У статті описано генезис в англійській мові морських термінів, їх використання в літературі. Термінології основних європейських мов розвиваються в тісному контакті, тому особливого значення набуває порівняльне вивчення термінологічних процесів. Саме тому виявлено специфічні риси відповідних лексичних систем, а крім того, кореляції серед концептуальної моделі носіїв англійської мови в рамках досліджуваної сфери знань. Розглянуто походження морських термінів в англійській мові. Проведено аналіз слів морської тематики, вивчено їх етимологію й семантику, об'єднано за мовами, з яких вони походять, і за способами словотворення. У результаті дослідження проведено систематизацію морської лексики, яка представляє слова англосаксонського походження й запозичення з індоевропейських мов. Морські терміни об'єднані за мовами відповідно до їх походження і смислового значення з урахуванням таких характерних способів словотворення морських термінів в англійській мові, як афіксація і словоскладання.

Ключові слова: морський термін, етимологія, запозичення, англосаксонська мова, французька мова, латинська мова, складне слово, словосполучення.

Постановка проблеми. Оскільки Великобританія є острівною державою, реалії, пов'язані з морем, завжди мали для неї першорядне значення. Економічний розвиток, міць і процвітання країни століттями залежали від успішного розвитку флоту, підкорення нових земель, транспортування вантажів морем. Судноплавство й навігація завжди займали переважне місце в житті англійського народу. Відомо, що розвиток будь-якої сфери неодмінно супроводжується розвитком відповідної галузі мови. Морський флот був основою могутності й добробуту країни. Моряки користувалися особливою повагою в суспільстві, їхні професійні якості цінувалися дуже високо.

Тому аналіз морської термінології дає змогу отримати відомості про подання картини світу носіями англійської мови. З найранніших етапів у складі морської терміносистеми запозичені слова міцно посіли в ній своє місце. Морські терміни, як і всі інші терміни, пов'язані з певними галузями знань, – це слова і словосполучення спеціальної мови, що вживаються для позначення логічно точно сформульованих понять цієї галузі знань.

Отже, виникає необхідність вивчення походження морських термінів в англійській мові та систематизації їх за мовами з урахуванням значення й деяких способів словотворення, що сприяють появі нових термінів такого типу в англійській мові.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В основу дослідження покладено вчення про термін В.М. Лейчика, С.Д. Шелова. Матеріалом дослідження стала англійська термінологія, пов'язана з морською справою. Для проведення етимологічного аналізу англійських морських термінів були виписані методом суцільної вибірки монолексемні одиниці з частотного словника морських термінів [1]. Загальна кількість термінів становила 993 одиниці. Проведений етимологічний аналіз англійських монолексемних одиниць. Виділення типів термінів при обліку їх етимологічних характеристик проводилося на базі лексикографічних джерел, найдоступнішими з яких є словники [1–5]. Аналіз досліджуваного матеріалу показав, що при всій етимологічній неоднорідності англосаксонської морської термінології виділяються два основні типи термінів: споконвічні й запозичені з різних мов.

Метою статті є дослідження походження слів морської тематики в англійській мові, визначення їх смислового значення, розподіл за мовами, з яких вони запозичені, і за способами словотворення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- 1) розглянути слова, що належать до морської тематики, в англійській мові, визначаючи їх етимологію і семантику;
- 2) виділити морські терміни англосаксонського походження;
- 3) розподілити запозичені морські терміни за мовами, з яких вони походять;
- 4) провести систематизацію слів, що належать до морської тематики, урахувавши найбільш продуктивні способи словотворення.

Виклад основного матеріалу. Термін – це «слово або словосполучення, яке точно позначає поняття і його співвідношення з іншими поняттями в межах спеціальної сфери» [6, с. 24]. Значна частина морських термінів в англійській (англ.) мові – англосаксонського походження. Англосаксонська (англосакс.) мова, яку називають також давньоанглійською, почала розвиватися із середини V століття, коли Британія зазнала

захоплення німецьких племен. Це були передусім слова, що мають відношення до моря, до оснащення корабля, до управління судном і його технічних можливостей. Наприклад, *board* (дошка, борт судна) – від англосакс. *bord* (борт судна), *helm* (кермо, рульове колесо судна) – від англосакс. *helma* (рукоятка, рульовий важіль), *hull* (каркас, корпус судна) – від англосакс. *heolstor* (покриття), *load* (ноша, партія вантажу на судно) – від англосакс. *hlæd* (вантаж), *speed* (швидкість ходу корабля) – від англосакс. *spéd* (квапливість, гонка), *starboard* (правий борт судна) – від англосакс. *steorbord* (штирбор, борт судна, ближче до якого стоїть рульовий) [1; 2].

Деякі морські терміни англосаксонського походження мають відповідності в низці інших германських мов, як показано нижче в таблиці 1.

Як видно з прикладів, наведених у таблиці 1, слова, що належать до морської тематики, мали відповідності не в усіх германських мовах. Хоча ці слова мали орфографічні відмінності, їх семантичне значення залишилося колишнім.

Велика частина морських термінів запозичена з інших мов, так як у період з VI по XV століття англійська мова відчувала на собі значний вплив інших мов, про що згадувалося в письмових історичних джерелах того часу. Філолог-германіст професор Б.А. Ільш писав: «Найдавніші, що дійшли до нас, пам'ятки відносяться до кінця VII століття» [7, с. 57]. Найбільша кількість слів, до яких увійшли й морські терміни, на думку професора лінгвістики Н.Н. Амосової, запозичена з латинської, французької та давньоскандинавської мов [8, с. 34].

Перші слова з латинської (лат.) мови з'явилися в Британії в I столітті н.е. в період римського завоювання. Вони позначали предмети й поняття, яких раніше в бриттів не було. Ці слова були прийняті в усній формі й повністю асимілювалися в мові жителів острова, адаптувалися до системи приймаючої мови у вимові, граматиці й орфографії [9, с. 51]. Так, слово *castle*, що означає «замок, форт», утворилося від англосаксонського слова *castel*, що означало «замок, фортеця», яке, у свою чергу, походить від латинського слова *castellum* – укріплене місце. Це слово зазнало змін у кількості голосних і приголосних букв, а також у вимові при частковому збереженні його семантичного значення.

Багато морських термінів, що мають латинське походження, прийшли в англійську мову через французьку (фр.) мову, яка з IX до XIV століття була давньофранцузькою (ст.-фр.). Початком цього послугувало захоплення Англії норманами в XI столітті. Французька мова півночі Франції стала офіційною мовою в країні. У цей період англосаксонська мова розвинулася в середньоанглійську (ср-англ.), на яку мала великий вплив французька мова [10, с. 386]. У побут увійшли такі військові й морські терміни: *assault* (атака, висадка десанту з боєм) – від ст.-фр. *assalt*

(напад) – від лат. *saltus* (стрибок, зміна); *battle* (бій) – від середньовічної англ. *bataille* (битва) – від ст.-фр. *bataille* (баталія, бій); *cadet* (молодший син, курсант морського училища) – від фр. *cadet* (молодший син, молодий дворянин) – від лат. *capitellum* (букв. маленька голова); *flotsam* (плаваючий вантаж або уламки судна після корабельної аварії) – від ст.-фр. *flotson* (плавати) – від лат. *fluctus* (хвиля, коливання); *navigation* (навігація, судноводіння) – від фр. *navigation* (плавання, кораблеводіння) – від лат. *navigare* (приводити в рух, управляти); *navy* (військово-морський флот) – від середньовічних англ. *navie* – від ст.-фр. *navie* (окремий корабель) – від лат. *navia* (судно); *vessel* (судно) – від середньовічної англ. *vessel* – від ст.-фр. *vaisel* (судно, корабель) – від лат. *uascellum* (посудина) [4; 5].

Через латину в словниковий склад англійської мови ввійшли також і деякі грецькі (грец.) морські терміни. Наприклад, *anchor* (якір) – від середньовічних англ. *anker* – від англосакс. *ancor* – від лат. *ancora* (якір) – від грец. *ἄγκυρα* (якір, букв. вигнутий гак); *catapult* (катапулт установка, механізм катапультивання) – від лат. *catapulta* (пристрій для метання каменів) – від грец. *καταπέλτης* (приспособлення для кидання каменів) – від грец. *κατά* (униз), *πάλλειν* (розгойдувати, кидати з силою); *chart* (морська карта) – від лат. *charta* – від грец. *χάρτη* (папір); *pier* (хвилелом, стовп, причал, пірс) – від середньовічної англ. *pere* – від ст.-фр. *piere* (камінь) – від лат. *petra* (камінь) – від грец. *πέτρα* (скеля) [3].

Давньоскандинавською (др.-сканд.) мовою говорили народи, що жили на території сучасних країн: Данії, Швеції, Норвегії та Ісландії. Давньоскандинавська мова розвинулася в сучасні скандинавські мови – датську, шведську, норвезьку (норв.), ісландську – до кінця XIV століття. Скандинавські (сканд.) запозичення можна пояснити набігами вікінгів, що почалися в VIII столітті, і періодом датського завоювання Англії в X–XI століттях [9, с. 156]. До цих запозичень належать терміни, що стосуються будови корабля й судноплавства, природних явищ, із якими доводилося стикатися морякам. Наприклад, *bow* (носова частина корабля) – від середньоанглійської (ср-англ.) *bough* (рука) – від ісл. *bógr* (букв. «плече» корабля); *flag* (прапор, стяг) – від ісл. *flögra* (трепет, хвилювання); *fog* (туман, імла) – від англосакс. *fuht* (густий туман) – від датськ. *fog* (засліплювати випадання снігу); *gale* (штормовий вітер) – від датськ. *gal* (лютий, шалений); *harbour* (гавань, укрите місце для розташування військ) – від середньовіч. англ. *herberwe* (притулок) – від др.-сканд. *herbergi* (притулок для війська); *stern* (корми судна) – від ісл. *stiörn* (рульове колесо, задня частина судна) [1; 4].

Перераховані морські терміни мають відповідності в низці інших скандинавських мов (див. таблицю 2).

Таблиця 1

Орфографічні зміни слів у деяких германських мовах

Англ.	Англосакс.	Відповідність в інших мовах							Значення слова
		фризськ.	голл.	ісл.	датськ.	швед.	нім.	готськ.	
hold	hol	-	hol	-	hul	hål	-	us-hullon	вантажний відсік, трюм
mast	maest	-	mast	-	mast	mast	mast	-	щогла
rudder	róðer	-	roer	-	ror	roder	rudder	-	судове кермо
sail	segel	-	zein	segl	seil	segel	segel	-	вітрило
sea	saé	sē	zee	saer	sö	sjö	see	saiws	море
ship	scip	-	schif	skip	skib	skepp	schiff	skip	корабель, судно
water	waeter	-	water	vatn	vand	vatten	wasser	wato	вода

Таблиця 2

Орфографічні зміни слів у скандинавських мовах

Англ.	Відповідності в інших мовах			
	ісл.	датськ.	швед.	норв.
bow	bógr	bou	bog	-
flag	flógra	flag	flagg	-
fog	fok	fog	-	-
gale	-	gal	-	storm
harbour	herbergi	-	haerberge	-
stern	stiörn	-	stursk	-

З таблиці 2 видно, що слова, запозичені з одної зі скандинавських мов, хоча й не однакові в орфографії, мають відповідники в інших скандинавських мовах, що підтверджує походження ісландської, датської, шведської й норвезької мов від їх загального предка – давньоскандинавської мови.

З XIV–XVI ст. епохи Середньовіччя Англія почала розвивати торговельні зв'язки з Нідерландами й запрошувати на роботу майстрів, ремісників, кораблебудівників [10, с. 383], тому вжиток увійшли такі запозичення з голландської мови, пов'язані з морем і судноплаванням: *buoy* (буй, поплавець) – від гол. *boei* (буй); *bowsprit* (бушприт, брус, який виступає вперед із носа корабля) – від гол. *boegspriet* (бушприт); *caboose* (камбуз, кухня на судні) – від гол. *kombuis* (каюта кухаря); *cruise* (плавати по певному маршруту) – від гол. *kruisen* (крейсерувати); *deck* (палуба (корабля), посадочний майданчик) – від гол. *dek* (покриття); *dock* (док, басейн для стоянки судів) – від гол. *dokke* (док, бухта); *marline* (Марлін, мотузка з просмоленої пеньки) – від гол. *marlijn* (Марлін); *orlop* (нижня палуба, кубрик) – від гол. *overloop* (верхня палуба); *reef* (риф, мілина, пристосування на вітрилі) – від гол. *reef* (риф, отвір у вітрилі для каната); *sloop* (шлюп, сторожове судно) – від гол. *sloep* (шлюп); *yacht* (яхта) – від гол. *jacht* (погоня, швидкий човен) [3].

До морських термінів, запозичених з інших мов, можна зарахувати слова іспанського походження, які почали з'являтися в англійській мові з XVI століття. Відкриття Америки, морського шляху до Індії, економічне й політичне співробітництво Англії з Іспанією, а також війна між цими країнами, що почалася в 1585 році, стали причиною появи низки іспанських (ісп.) слів в англійській мові [9, с. 168]. Наприклад, *armada* (армада, військовий флот) – від ісп. *armada* (забезпечений озброєнням флот) – від лат. *armare* (озброюватися); *cargo* (вантаж корабля) – від ісп. *carga* (вантаж) – від лат. *carricare* (навантажувати); *embargo* (ембарго, накладення арешту на вантаж) – від ісп. *embargar* (затримувати); *hurricane* (ураган, тропічний циклон) – від ісп. *huracan* (ураган) – від карибського *huracan* (вихор, смерч); *galleon* (галеон, озброєний вітрильний корабель) – від ісп. *galleon* (галеон) – від лат. *galea* (галера, багатовесельне військове судно); *tornado* (ураган, сильний шквал) – від ісп. *tornada* (вихор, шквал) – від лат. *tornare* (обертатися) [5].

Збагачення словника морських термінів англійської мови відбувалося й шляхом словотворення – утворення «слів, що названі похідними і складними, зазвичай на базі однокорених слів за наявними в мові зразками та моделями за допомогою афіксації, словоскладання й інших формальних засобів» [9, с. 162].

Так, багато морських термінів, що пов'язані з кораблебудуванням і означають дію, процес або результат дії, виникли шля-

хом приєднання суфікса *-ing* до основи дієслова. Наприклад: *girding* (постановка на носовий і кормовий якорі) – від *gird* (ставити на носовий і кормовий якорі) – від середньовіч. англ. *girden* – від англосакс. *gyrdan* (оточувати, затягувати); *knotting* (зав'язування вузлів) – від *knot* (зав'язувати вузол, закріплювати вузлом) – від середньовічних англ. *knotte* – від англосакс. *cnotta* (вузол); *mooring* (пришвартування) – від *moor* (швартуватися) – від гол. *marren* (пов'язувати, ставити судно до причалу, пришвартувати); *rigging* (такелаж, оснащення, вітрильне озброєння) – від *rig* (оснащувати, постачати (судно)) – від норв. *rigga* (пов'язувати, намотувати); *rolling* (бортова хитавиця) – від *roll* (обертати, відчувати бортову качку) – від середньовічн. англ. *rollen* – від ст.-фр. *roler* (вертити) – від лат. *rotulare* (котити, качати); *sheering* (різке відхилення від курсу) – від *sheer* (відхилитися від курсу) – від гол. *scheren* (відсувати, відводити) [2].

Особливу групу запозичень із різних мов становлять терміни, які означають морські професії й посади. До них належать такі слова: *boatswain* (боцман) – від англосакс. *bát* (човен) і *swán* (юнак, юнак); *captain* (капітан, командир військового корабля) – від середньовічних англ. *capitain* (капітан) – від ст.-фр. *capitain* – отлат. *capitaneus* (ватажок солдатів); *commodore* (командувач з'єднанням кораблів) – від гол. *kommandeur* (командир); *cook* (кок, кухар) – від англосакс. *cóc* (кухар) – від лат. *coquus* (кухар); *mate* (помічник капітана, штурман) – від гол. *maat* (компаньйон); *pilot* (лоцман, досвідчений провідник) – від фр. *pilote* (лоцман) – від ст.-фр. *piloter* (вимірювати глибину) – від гол. *peiloot* (ручний лот (прилад для вимірювання глибин з борта судна)); *skipper* (шкіпер, капітан торгового судна) – від гол. *schipper* (шкіпер, досвідчений моряк); *stevedore* (портовий вантажник, стивідор) – від ісп. *estivador* (той, хто упакує шерсть, укладає вантаж) – від ісп. *estivar* (упаковувати шерсть, укладати вантаж) – від лат. *stipare* (нашарувати, спресувати) [3; 4].

Низка слів, що позначають рід занять, діяльність, утворена від іменників за допомогою суфікса *-er (-or)* і півсуфікса *-man*.

Шляхом приєднання агентивного суфікса *-er* до іменника утворюється інший іменник, що позначає виконавця дії: *engineer* (механік) – від англ. *engine* (мотор, двигун) – від ст.-фр. *engine* (пристосування) – від лат. *ingenium* (винахід, пристрій); *mariner* (моряк, матрос, мореплавець) – від фр. *marin* (моряк, матрос) – від лат. *marinus* (морський).

За допомогою півсуфікса *-man* від основи іменника утворюється іменник, який указує на належність до певного роду занять: *crewman* (член команди корабля) – від англ. *crew* (суднова команда, екіпаж), раніше *crue*, скорочене від *accrue* (силове підкріплення) – від ст.-фр. *accrue* (збільшення, зростання) – від лат. *accrescere* (збільшити, посилити); *seaman* (матрос, моряк) – від англ. *sea* (море) – від англосакс. *saé* (море); *steersman* (рульової) – від англ. *steer* (рульовий механізм, вести судно) – від середньовічних англ. *steren* (керувати кораблем) – від англосакс. *steóran* (керувати судном); *wheelman* (рульовий, штурвальний) – від англ. *wheel* (колесо, рульове колесо, штурвал) – від англосакс. *hweowol* (колесо, рульове колесо).

До морських термінів належать також складні слова, утворені з двох, рідше трьох основ слів одної мови або з різних мов. Розглянемо приклади складних слів, у яких обидві основи мають англосаксонське походження: *drawbridge* (розвідний міст, підйомний міст) складається з англ. *draw* (пересувати, тяг-

нути) – від англосакс. *dragan* (тягнути, протягати) й англ. *bridge* (міст, перемикач) – від англо- сакс. *brycg* (опора, міст); *lifeboat* (рятувальна шлюпка) складається з англ. *life* (життя) – від англосакс. *lif* (життя) і англ. *boat* (човен, шлюпка) – від англосакс. *bāt* (човен); *sandbank* (піщана мілина, мілина) складається з англ. *sand* (пісок, мілина) від англосакс. *sand* (пісок) і англ. *bank* (вал, насип, берег) – від англосакс. *banc* (насип, пагорб); *warship* (військовий корабель, бойовий корабель основного класу) складається з англ. *war* (війна, бойові дії) – від англосакс. *werre* (війна) й англ. *ship* (корабель, судно) – від англосакс. *scip* (корабель); *waterway* (судноплавний шлях, фарватер) складається з англ. *water* (вода, водний простір) – від англосакс. *waeter* (вода) й англ. *way* (маршрут, курс) – від англосакс. *weg* (шлях) [3].

Прикладами складних слів, у яких одна з двох основ має англосаксонське походження, а друга стала з інших мов, можуть бути такі слова: *battlefield* (поле бою, район бойових дій) складається з англ. *battle* (бій, битва) – від ст.-фр. *bataille* (битва, битва) – від лат. *batere* (бити, битися) й англ. *field* (поле, ділянку) – від англосакс. *feld* (поле); *bulkhead* (перебирання на судні) складається з англ. *bulk* (корпус) – від ісл. *bálkr* (розділова перегородка) й англ. *head* (верхній брус, переклада) – від англо- сакс. *heafod* (голова, головний); *flagstaff* (флагшток) складається з англ. *flag* (прапор, стяг) – від ісл. *flöggra* (трепет, хвилювання) й англ. *staff* (древко, жезл) – від англосакс. *staef* (стовп, стійка); *forecast* (прогноз (погоди)) складається з англ. *fore* (передній) – від англосакс. *fore* (перед) та англ. *cast* (кидання, опускання в воду (лота, баро метра)) – від ісл. *kasta* (кидати) [4].

Наприклад: *berthing place* (місце висадки, причал) складається з англ. *berthing* (місце стоянки судна) – від англ. *berth* (ліжко, якірна стоянка, причал) – від англ. *bear* (нести, переносити) – від англосакс. *beran* (нести, виносити) й англ. *place* (місце, місце розташування) – від фр. *place* – від лат. *platea* (внутрішній двір) – від грец. *πλατεία* (широкий шлях); *storm warning* (штормове попередження) складається з англ. *storm* (бура, шторм) – від англосакс. *storm* (бура, гроза) й англ. *warning* (попередження, застереження) – від англосакс. *wearnian* (застережати); *watch officer* (вахтовий командир) складається з англ. *watch* (спостереження, чергування, вахта) – від середньовічних англ. *wacche* (варта) – від англосакс. *waecce* (страж) та англ. *officer* (офіцер, капітан) – від фр. *office* (служба, посада) – від лат. *officium* (служба) [5].

Морські терміни продовжують поповнювати словниковий склад англійської мови. Запозичені раніше слова за допомогою словотворення придбали нові значення в сучасній мові. До них можна зарахувати:

– слова, утворені на основі однокореневих слів за допомогою суфікса *-er*, що позначає бойову техніку або пристосування: *destroyer* (ескадрений міноносець) – від англ. *destroy* (руйнувати) – від середньовіч. англ. *destroien* (ламати) – від ст.-фр. *destruire* (знищувати) – від лат. *de-struere* (ламати, зносити); *propeller* (двигун, гребний гвинт) – від англ. *propel* (приводити в рух) – від лат. *propellere* (рухатися вперед) [4];

– складні слова, утворені з двох основ слів з різних мов, до складу яких уходить суфікс *-er*, позначає машину або прилад: *minesweeper* (мінний тральщик) має в складі *sweeper* (тральщик, міношукач) – від англ. *sweep* (тралити, підмітати) – від середньовіч. англ. *swepen* (місти) – від англосакс. *swāpan* (місти) [5];

– словосполучення, що складаються з двох слів, що позначають одне поняття: *aircraft carrier* (авіаносець, авіаносний корабель) складається з *aircraft* (повітряний літальний апарат, літак), у якому англ. *air* (віз дух) – від середньовічних англ. *eir* – від фр. *air* – від лат. *aēr* – від грец. *ἀήρ* (повітря), а англ. *craft* (плавучий засіб, апарат) – від англосакс. *craft* (сила) і *carrier* (транспортне судно) – від фр. *carrière* (шлях, професія) – від ст.-фр. *carier* (нести, провозити) [2].

Одне зі слів у словосполученнях може бути третьою формою дієслова, тобто дієприкметником минулого часу, і мати закінчення *-ed*: *guided missile* (керована ракета) складається з *guided* (керований) – від англ. *guide* (керувати, проводити) – від середньовіч. англ. *gyden* (провести, направити) – від ст.-фр. *guider* (вести) і *missile* (реактивний снаряд, ракета) – від лат. *missiles* (метальний) – від лат. *mittere* (кидати); *nuclear powered* (із ядерною енергетичною установкою) складається з *nuclear* (ядерний, атомний) – від лат. *nucleus* (ядро) і *powered* (уведений у дію або рух) – від середньовіч. англ. *pōer* – від ст.-фр. *poër* – від фр. *pouvoir* (сила, міць).

Висновки. Отже, розглянувши походження морських термінів в англійській мові, вивчивши їх семантичне значення й деякі способи словотворення, можна зробити висновок, що, хоча значна кількість слів, що належать до морської тематики, має англосаксонське походження, їх більша частина запозичена з інших індоевропейських мов: латинської, французької, грецької, голландської, іспанської, а також із давньоскандинавських мов. Достатня кількість морських термінів в англійській мові дає можливість провести їх систематизацію, виявивши при цьому афіксацію і словоскладання як найбільш продуктивні способи утворення слів морської тематики. Варто також виділити словосполучення як з'єднання слів, що виникли в результаті словотвірного процесу. Способи словотворення продовжують впливати на морські терміни, споконвічно англійські або запозичені, надаючи їм нові значення, розширюючи тим самим словниковий запас англійської мови.

Література:

- Palmer J. Jane's Dictionary of Naval Terms. L. : Macdonald and Jane's, 2010. 342 p.
- Online Etymological Dictionary. URL: <http://www.etymonline.com>.
- Cutler D., Cutler T. Dictionary of Naval Terms. Annapolis : Naval Institute Press, 2005. 272 p.
- Skeat W.W. The Concise Dictionary of English Etymology. Wordsworth Editions, Ltd., 1994. 633 p.
- Никулина Е.А. Англо-русский словарь терминологизмов. Москва : Прометей, 2005. 72 с.
- Лейчик В.М. Терминоведение: предмет, методы, структура. 3-е изд. Москва : Изд-во ЛКИ, 2007. 256 с.
- Ильиш Б.А. Современный английский язык: Теоретический курс : учебное пособие для вузов. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Изд-во лит. на иностр. яз., 2012. 347 с.
- Амосова Н.Н. Этимологические основы словарного состава современного английского языка. Москва : Издательство литературы на иностранных языках, 2010. 218 с.
- Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2010. 844 с.
- Івашенко В.Л. Лінгвоконцептологія і термінознавство (аналітичний огляд). Мовні і концептуальні картини світу : збірник наукових праць : у 2 ч. Київ : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2009. Вип. 26. Ч. 1. С. 382–388.

Sherstiuk O. The origin of maritime terms in the English language

Summary. This paper investigates the peculiarities of the maritime terminology of the English language, derivatives and complex terms, the nominative names of vessels. This question is relevant because knowledge of maritime terminology is a must for any specialist in this field. English, in turn, is the main means of communication for participants in the language process, representing a multinational multilingual audience consisting of representatives of different cultures, both on board and on shore. It can be argued that communication in English in ports, docks, fairways, straits and international sea routes is carried out between non-native speakers. Thus, English is nothing more than the “lingua franca” of the maritime community. The navy is the basis of power and prosperity of the country, and the professional qualities of sailors are highly valued. Therefore, the etymology of the vocabulary of shipbuilding and navigation, or maritime terms, deserves special attention.

The article describes the genesis of maritime terms in the English language and their use in literature. The ter-

minology of the main European languages is developing in close contact, so the comparative study of terminological processes becomes especially important. That is why the specific features of the corresponding lexical systems, as well as correlations among the conceptual model of native English speakers within the studied field of knowledge. The origin of maritime terms in English is considered. The analysis of sea subject words is carried out, their etymology and semantics are studied, they are united on languages from which they originate, and on ways of word formation. The study systematized maritime vocabulary, which represents words of Anglo-Saxon origin and borrowing from Indo-European languages. Marine terms are grouped by language according to their origin and semantic meaning, taking into account such characteristic ways of word formation of maritime terms in the English language as affixation and word formation.

Key words: maritime term, etymology, loanword, Anglo-Saxon language, French, Latin, compound word, phrase.